

Hoger beroep zaak Golden Earring zorgt voor wending

Dan zeg je toch gewoon op

Bjorn Schipper

De afgelopen jaren heb ik de lezers van Muziekwereld regelmatig op de hoogte gehouden van recente rechtspraak op het gebied van tussentijdse, buitengerechtelijke ontbinding van muziekgavecontracten (publishing). Met name gericht op de mogelijke consequenties voor de praktijk van de rechterlijke uitspraken inzake ‘Van Hemert’ en ‘Golden Earring’¹. Op 31 maart 2015 deed het Amsterdamse Gerechtshof uitspraak in het hoger beroep tussen muziekgavecontract Nanada c.s. en de bandleden van de Golden Earring². Waar in de eerdere uitspraken duidelijk werd dat het hier steeds om genuanceerde, casuïstische afwegingen gaat, geeft het Hof nu in vrij algemene bewoordingen de componisten en tekstdichters een belangrijke steun in de rug. Muziekgavecontracten zouden namelijk in beginsel tussentijds opzegbaar zijn waardoor componisten en tekstdichters - gezamenlijk ook wel muzikauteurs genoemd - hun auteursrechtelijke uitgaverechten weer kunnen terugkrijgen. In mijn ogen een steen in de vijver van muziekgavecontractland.

Voorgeschiedenis:

ontbinding van muziekgavecontracten

Om de uitspraak van het Amsterdamse Hof te kunnen duiden, vat ik de aanloop en context van deze discussie nog even samen. Wanneer een muzikauteur een muziekgavecontract met een muziekgavecontract sluit, rust op de muzikauteur een inbrengverplichting in de vorm van het maken van muziekwerken die ondergebracht worden bij de muziekgavecontract. Op de muziekgavecontract rust de verplichting tot uitgave en exploitatie van die muziekwerken. Van oudsher promotionele uitgave in de vorm van bladmuziek, maar bijvoorbeeld ook door covers en synchronisaties (syncs) met films, televisieprogramma's, commercials en games te regelen, in zowel binnen- als buitenland. De muzikauteur draagt

zijn auteursrechtelijke uitgaverechten op zijn muziekwerken aan de muziekgavecontract over en staat daarmee aan de muziekgavecontract een belangrijk aandeel in zijn collectieve inkomsten uit auteursrechten via Buma/Stemra af. Inkomsten uit exploitatie van muziekwerken die niet via Buma/Stemra lopen, maar bijvoorbeeld rechtstreeks van derden worden ontvangen, worden tussen muzikauteur en muziekgavecontract verdeeld.

So far so good. Discussie ontstaat als de muzikauteur ontevreden is over de prestaties van de muziekgavecontract en het muziekgavecontract tussentijds wenst te beëindigen. Kern van die ontevredenheid zit hem doorgaans in het (te) lang ‘stilzitten’ van de muziekgavecontract of het bij herhaling verstrekken van onjuiste, onvol-

ledige statements in verband met de inkomsten uit exploitatie. Het is dan de vraag tot hoe ver de uitgave- of exploitatieverplichtingen van de muzikuitgever reiken en of een eventuele tekortkoming in de nakoming hiervan in zodanige mate ernstig is, dat deze de tussentijdse beëindiging van het muzikuitgavecontract kan rechtvaardigen. Beëindiging geschiedt meestal in de vorm van ontbinding omdat daarmee al overgedragen uitgaverechten weer terug bij de muzikauteur kunnen komen. Ontbinding heeft géén terugwerkende kracht, maar bevrijdt de muzikauteur en de muzikuitgever van de op hen rustende contractuele inbreng- respectievelijk exploitatieverplichtingen. Ontbinding resulteert in een situatie waarbij beide partijen al ontvangen prestaties ongedaan zullen moeten maken. De muzikuitgever raakt daarmee een deel van zijn catalogus kwijt doordat (terug)overdracht van uitgaverechten aan de muzikauteur zal moeten plaatsvinden.

Ontbinding kan buitengerechtelijk plaatsvinden door middel van een schriftelijke verklaring aan de wanpresterende partij of via de rechter op vordering van de benadeelde partij. In Nederland hebben de organisatie van Professionele Auteurs Lichte Muziek (PALM), de Nederlandse Muziek Uitgevers Vereniging (NMUV) en BUMA/STEMRA in gezamenlijk overleg spelregels opgesteld op basis waarvan uitgavecontracten gefaseerd ontbonden kunnen worden. Met deze PALM/NMUV/BS³ ontbindingsprocedure wordt beoogd het proces van tussentijdse beëindiging van muzikuitgavecontracten zorgvuldig te laten verlopen omdat ontbinding tot gevolg heeft dat de administraties van BUMA/STEMRA en de muzikuitgevers hierop aangepast moeten worden. De (terug)overdracht van uitgaverechten heeft gevolgen voor de incassering en uitbetaling van collectieve inkomsten uit muziekexploitatie.

Rechtszaken Van Hemert

Aan de zaak van de Golden Earring gaan (deels) de zaken van componist en tekstdichter Hans van Hemert vooraf. Van Hemert procedeerde jarenlang met wisselend succes tegen muzikuitgevers Strengholt⁴, Universal Music en Nanada c.s. over tussentijdse beëindiging

van zijn muzikuitgavecontracten. In de kwestie met Strengholt oordeelde de Rechtbank in Amsterdam dat de muzikuitgavecontracten wel degelijk een exploitatieverplichting voor de muzikuitgever inhielden. Van Hemert zou in alle redelijkheid van Strengholt mogen verwachten dat deze zich als muzikuitgever zou inzetten voor de exploitatie van zijn muziekwerken, in die zin dat op een muzikuitgever een inspanningsverbintenis rust om zich ‘maximaal’ en ‘voortdurend’ in te spannen om uit de exploitatie van muziekwerken maximaal rendement te halen⁵. Het concreet kunnen aangeven waaruit exploitatieactiviteiten bestaan en regelmatig overleg met de muzikauteur gelden daarbij als het absolute minimum. De Rechtbank hechtte waarde aan het feit dat Van Hemert bij herhaling had geklaagd over het ‘stilzitten’ van Strengholt en dat hij voor zijn inkomen voor een groot gedeelte afhankelijk was van de opbrengsten uit muzikuitgave. De Rechtbank woog de feitelijke inspanningen van Strengholt als onvoldoende en oordeelde dat Van Hemert zijn muzikuitgavecontracten op rechtsgeldige wijze had ontbonden.

In het hoger beroep liet het Amsterdamse Gerechtshof de uitspraak van de Rechtbank in stand⁶. De in hoger beroep door Strengholt aangevoerde exploitatieactiviteiten werden door het Hof onvoldoende geacht. Het Hof oordeelde dat de tekortkomingen van Strengholt voldoende ernstig waren om de ontbinding van de muzikuitgavecontracten te kunnen rechtvaardigen⁷.

Van Hemert kreeg het ook aan de stok met Universal Music Publishing. Hij was niet tevreden over de hervatte exploitatie van zijn oudere muziekwerken door Universal en riep de buitengerechtelijke ontbinding van zijn muzikuitgavecontracten in. Van Hemert ving bot bij de Rechtbank in Amsterdam. Volgens de Rechtbank had Universal in alle redelijkheid voldaan aan haar contractuele inspanningsverplichting ten behoeve van de exploitatie van de muziekwerken van Van Hemert⁸. De jongste door Universal ontplooidde initiatieven tot (her)exploitatie van de muziekwerken woog de Rechtbank zwaar mee. Dat in een eerder stadium minder uitgeefinspanningen waren verricht, bracht de

Rechtbank niet op andere gedachten. Van Hemert had destijds kennelijk nauwelijks geprotesteerd tegen dit ‘stilzitten’ van Universal, reden waarom de muziekuitgever later niets (meer) te verwijten viel.

Ook muziekuitgeverij Nanada c.s. raakte in conflict met Van Hemert vanwege vermeend ‘stilzitten’. Ook hier haalt de Rechtbank in Amsterdam een streep door de buitengerechtelijke ontbinding van de muziekuitgavecontracten van Van Hemert⁹. Uit deze uitspraak volgt dat de muziekuitgever onder de gegeven omstandigheden aan zijn inspanningsverplichting kan voldoen

Ntb Switchpakket voor muzikdocenten

Maakt u de overstap van muziekschool naar privé lespraktijk? Van werknemer naar zzp'er?

Dan is het Ntb Switchpakket geknipt voor u! Het Switchpakket bevat:

- Model-contract en algemene voorwaarden voor privé-lessen
- Hulp bij berekening van lestarieven
- Fiscale en administratieve informatie voor zzp'ers
- Presentatie via muzikdocentenbank.nl met uw instrument en specialiteiten, een YouTube-filmpje en links naar Facebook/ Twitter
- Verzekeringspakket op maat voor uw privélespraktijk

**Meer info via www.ntb.nl
email: info@ntb.nl tel. 020-6203131**

door zich bij de (her)exploitatie te richten op de meest populaire muziekwerken. Altijd en overall ‘maximaal’ exploiteren lijkt aldus niet voor minder populaire muziekwerken te gelden.

Rechtszaken Golden Earring

Tegen deze achtergrond speelt zich het conflict tussen de bandleden van de Golden Earring en muziekuitgeverij Nanada c.s. af. De bandleden van de Golden Earring gingen over tot buitengerechtelijke ontbinding van hun muziekuitgavecontracten wegens niet-nakoming van de op de muziekuitgeverij rustende inspanningsverplichting tot voortdurende en maximale (her)exploitatie, promotie en administratie van hun muziekwerken. De Rechtbank Amsterdam weegt in twee vonnissen de verschillende deelprestaties van Nanada c.s. Op het punt van de gestelde slechte administratieve prestaties oordeelt de Rechtbank dat Nanada c.s. zich kon herpakken omdat zij nog niet eerder op de vingers was getikt door de Golden Earring. Het gemis aan promotie- en exploitatiewerkzaamheden was onherstelbaar omdat het onmogelijk is om met terugwerkende kracht de muziekwerken onder de aandacht van het publiek te brengen. Nanada c.s. mocht nog wel aanvullend (tegen) bewijs leveren om te proberen het tij te keren¹⁰. In het tweede vonnis weegt de Rechtbank het aanvullende (tegen)bewijs in verband met de gestelde uitgeefactiviteiten in de periode 2005-2010. De Rechtbank oordeelt dat Nanada c.s. zich onvoldoende had ingespannen om de muziekwerken van de Golden Earring te exploiteren en weegt daarbij mee dat de activiteiten van het platenlabel Red Bullet niet zonder meer bij de activiteiten van de muziekuitgeverij mogen worden opgeteld¹¹.

In hoger beroep oordeelt het Hof dat de buitengerechtelijke ontbinding geen stand houdt nu gebleken is dat Nanada c.s. in voldoende mate feitelijk uitvoering heeft gegeven aan de voortdurende inspanningsverplichting tot promotie, (her)exploitatie en administratie van de muziekwerken van de Golden Earring. Daarbij worden de activiteiten van platenlabel Red Bullet (mede) toegeschreven aan de muziekuitgeverij. Het Hof hecht belang aan het tijdig klagen over vermeend ‘stilzitten’

van de muziekuitgeverij, hetgeen in deze kwestie niet altijd het geval bleek.

Tot zover loopt de beslissing van het Hof in de pas met de eerdere uitspraken. Het Hof oordeelt verder dat de muziekuitgavecontracten vanwege de overdracht van uitgaverechten voor de duur van het auteursrecht (tot 70 jaar na het overlijden van de muzikant), een sterke verwantschap vertonen met duurovereenkomsten voor onbepaalde tijd. Omdat niet voorzien is in de mogelijkheid van tussentijdse beëindiging en de einddatum van dergelijke uitgavecontracten onbepaald is, oordeelt het Hof dat de muziekuitgavecontracten in beginsel (tussentijds) opzegbaar zijn. De redelijkheid en billijkheid brengt voorts met zich mee dat de muziekuitgeverij na opzegging verplicht is de auteursrechtelijke uitgaverechten weer (terug) over te dragen aan de muzikanten. Het Hof oordeelt verder dat in deze kwestie ook geen voldoende zwaarwegende grond aanwezig hoeft te zijn om opzegging mogelijk te maken. Er kan door de bandleden van de Golden Earring gewoon opgezegd worden, met als gevolg dat zij ook hun uitgaverechten weer terug kunnen krijgen.

Nasleep: van ontbinding naar opzegging?

Tegen het arrest van het Hof kan nog cassatie worden ingesteld. Vooralsnog geldt dat muziekuitgavecontracten onder de in de kwestie van de Golden Earring gegeven feiten en omstandigheden (tussentijds) opgezegd kunnen worden en dat zo'n opzegging tot gevolg zou kunnen hebben dat auteursrechtelijke uitgaverechten weer in het bezit van componisten en tekstdichters kunnen komen. Het Hof lijkt ter bescherming van de muzikanten een voorschot te hebben genomen op het nieuwe Auteurscontractenrecht¹². Opzegging lijkt zo gezien voor muzikanten een handig middel om relatief eenvoudig hun uitgaverechten terug te kunnen krijgen, zonder casuïstische discussie over de weging van het 'stilstaan'. Voor muziekuitgevers geldt juist dat zo'n (tussentijdse) opzegging het zorgvuldig opbouwen van een muziekcatalogus kan dwarsbomen. Het oordeel van het Hof inzake de Golden Earring zal ongetwijfeld ook invloed hebben op de PALM/NMUV/BS ontbindingsprocedure. Waarom nog op gefaseerde wijze ontbinden als een (tussentijdse) opzegging volstaat?

Bjorn Schipper is advocaat en oprichter van Schipper Legal in Amsterdam

- 1 Zie ook B.H.M. Schipper, 'Use it or lose it. Essay over de tussentijdse ontbinding van muziekuitgavecontracten na "Van Hemert"', *Muziekwereld* 2009/2, pp. 30-33; B.H.M. Schipper, 'Eerste deel: overzicht van spraakmakende rechtszaken uit 2011. Twee kleine juridische kronieken van het muziekrecht', *Muziekwereld* 2012/4, pp. 32-37; B.H.M. Schipper, 'Tweede deel: overzicht van spraakmakende rechtszaken uit 2012. Twee kleine juridische kronieken van het muziekrecht', *Muziekwereld* 2013/1, pp. 18-23; B.H.M. Schipper, 'Overzicht van spraakmakende rechtszaken uit 2013. Kleine juridische kroniek van het muziekrecht', *Muziekwereld* 2014/1, pp. 22-25.
- 2 Hof Amsterdam 31 maart 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:1201 (Nanada c.s./Golden Earring).
- 3 Ook wel de Regeling voor de Buitengerechtelijke Ontbinding van Uitgavecontracten genoemd.
- 4 De zaak speelde formeel tussen Van Hemert en Intersong Basart Publishing Group BV en Ananas Music BV. Deze vennootschappen maken onderdeel uit van de groep van vennootschappen van Strengholt. In het navolgende zal steeds van 'Strengholt' uitgegaan worden.
- 5 Rb. Amsterdam 6 februari 2008, zaak/rolnummer 358492 HA ZA 06-4034, gepubliceerd op Boek9.nl onder nummer B9 5648 (Intersong Basart c.s./Van Hemert).
- 6 Hof Amsterdam 23 december 2008, zaak/rolnummer 200.004.493/01, gepubliceerd op Boek9.nl onder nummer B9 7455 en in AMI 2009/2, nr. 5, p. 61-64, met noot P.B. Hugenholtz (Intersong Basart c.s./Van Hemert).
- 7 Zie ook M. Koedooder e.a., *Nieuwe praktijkgids Artiest & Recht 2011-2012*, p. 240-241, 18e editie, Kluwer, 2011.
- 8 Rb. Amsterdam 23 maart 2011, IEPT20110323 (Universal/Van Hemert).
- 9 Rb. Amsterdam 4 januari 2012 met rolnummer 477843 / HA ZA 10-3969 (Nanada c.s./Van Hemert).
- 10 Rb. Amsterdam 9 mei 2012, LJN: BW8602 (Nanada cs./Golden Earring).
- 11 Rb. Amsterdam 4 september 2013, IEPT20130904 (Nanada cs./Golden Earring).
- 12 Wetsvoorstel Wet auteurscontractenrecht met nummer 33.308 ligt momenteel bij de Eerste Kamer.